

14.10.2025

Eduskunnan Talousvaliokunnalle

Lausunto

Lausunto hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi alkoholilain muuttamisesta (alkoholijuoman toimittaminen, etämyynti ja markkinointi) HE 131/2025

1. Lausuntokierroksen aikana korjattiin useita alkuperäisen esityksen kipukohtia

Yrittäjät kiittää, että monia elinkeinoelämän toivomia parannusehdotuksia ja turhaa hallinnollista taakkaa lisääviä vaatimuksia on huomioitu lausuntokierroksen jälkeisessä asian jatkovalmistelussa.

Esityksessä on poistettu vaatimus siitä, että alkoholijuomien toimituksessa asiakas pitäisi tunnistaa vahvan sähköisen tunnistautumisen avulla, jos osto tapahtuisi etäyhteyden välityksellä. Samoin vaatimus todennettavasta ikärajatarkastuksesta on poistettu, koska se olisi aiheuttanut toimitusluvan haltijalle merkittävästi hallinnollista taakkaa,

Merkittävä parannus elinkeinonharjoittajan näkökulmasta on se, että esityksessä esimerkiksi ravintoloiden on mahdollista hakea toimituslupaa ja kuljettaa alkoholijuomia asiakkailleen kotiin ruokatoimitusten yhteydessä. Pidämme tätä perusteltuna ja tarkoituksenmukaisena.

Osittainen parannus on myös se, että hallituksen esitys ei näytä edellyttävän yleistä täyskieltoa vaikuttajamarkkinoinnille, mutta se esittää vahvoja rajoituksia erityisesti digitaalisiin kanaviin ja sosiaaliseen mediaan.

2. Suomalaisille alkoholialan yrityksille ja ravintoloille on annettava reilu kilpailuasema

Hallituksen esityksessä ulkomailla toimiville verkkokaupoille annettaisiin oikeus myydä 80-prosenttisia alkoholijuomia kuluttajan kotiin toimitettuna. Esitys perustuu EU-oikeuden keskeiseen periaatteeseen, ettei muiden EU-maiden yrityksiä voida syrjiä suomalaisiin yrityksiin nähden.

Kiitämme valmistelijoita siitä, että tilaviinien ja käsityöläisoluiden toimitusmahdollisuus käsitellään erikseen osana pientuottajien ulosmyyntioikeuden laajennusta. Kannamme kuitenkin huolta siitä, että suomalaisten toimijoiden asema jää edelleen hallituksen esityksessä heikommaksi kuin muiden EU-maiden yritysten ja kuten esityksen yritysvaikutusten yhteydessä on

todettu, esityksellä voisi olla negatiivisia vaikutuksia markkinoiden toimivuuteen, sillä esitys kohtelisi kotimaan ja ulkomaan toimijoita eri tavalla. Emme pidä tällaista kotimaisten yritysten asettamista selvästi heikompaan asemaan perusteltuna.

On myös huomattava, että jos muutokset toteutetaan esityksessä esitettävällä tavalla, tämä voisi johtaa siihen, alkoholin hankinta siirtyy enenevässä määrin ulkomaisiin verkkokauppoihin, jolloin kotimainen alkoholielinkeino ja sen tavarantoimittajat voivat menettää myyntiä, työntekijät työpaikkoja ja valtio verotuloja.

Hallituksen esityksen ristiriitaisuutta kuvaa myös ravintoloiden osalta esitettävät säännökset. Esityksen mukaan Suomessa toimivat ravintolat voisivat myydä enintään 8-prosenttisia käymisteitse valmistettuja alkoholijuomia kuluttajan kotiin toimitettuna. Kyseessä on räikeä kilpailuvääristymä, joka syrjii kotimaisia toimijoita. Alkoholipolitiikka voisi laajemminkin suosia ravintola-alan yrittäjyyttä siten, että alkoholia nautitaan kohtuullisesti ravintoloiden "valvotuissa olosuhteissa".

Mikäli sääntely toteutetaan nyt esitettävällä tavalla, tämä voisi - kuten esityksen vaikutusarvioinneissa on kuvattu - johtaa siihen, että yrityksille saat-taisi olla houkuttelevaa sijoittautua esimerkiksi Viroon, josta yritys voisi myydä ilman lupa- tai ilmoitusvelvollisuutta esimerkiksi monopolin alaisia alkoholijuomia Suomessa asuville kuluttajille. Kilpailukyvyn kannalta esitys voi näin ollen heikentää Suomen houkuttelevuutta alkoholielinkeinoon liittyvän yritystoiminnan sijaintipaikkana.

Toteamme, että esimerkiksi selvityshenkilö Antti Neimala esitti raportissaan vähittäismyyntimonopolin purkamista siten, että ravintolat saisivat oikeuden viinien vähittäismyyntiin. Hän myös katsoi, etteivät alkoholihaitat kasvaisi tämän takia. Yrittäjien mielestä alkoholilaissa ei tule suosia ulkomaille sijoittautuneita alkoholijuomia myyviä yrityksiä ja syrjiä kotimaassa toimivia yrityksiä. Katsomme, että eduskunnassa esitystä tulisi muuttaa selvityshenkilö Neimalan esittämällä tavalla ja sallia ravintoloille oikeus viinien vähittäismyyntiin.

3. Yrittäjät esittävät joustoa anniskelualueisiin

Esimerkiksi urheilu-, teatteri-, tanssi-, ooppera- ja musiikkiesityksissä alkoholijuomia pystytään tällä hetkellä ja uudessakin hallituksen esityksessä tarjoilemaan vain lyhyen väliajan aikana esimerkiksi aulatiloihin tai erikseen määritellyillä anniskelualueilla.

Yrittäjien mielestä olisi kohtuullista, että viranomainen luottaisi jatkossa tapahtumajärjestäjän kykyyn valvoa anniskelua katsomoalueella. Voihan esimerkiksi ravintolassa samassa pöydässä voi istua niin täysi-ikäisiä kuin alaikäisiäkin asiakkaita, joista vain osalle tarjoillaan alkoholia.

4. Vaikutukset yritysten toimintamahdollisuuksiin ja yhdenvertaisuuteen on arvioitava kokonaisuudessaan

Lopuksi toteamme, että esityksen osalta tulisi vielä perusteellisesti arvioida, muodostuisiko esitettävä sääntely kotimaisten elinkeinotoimijoiden kannalta kohtuuttomaksi sekä sitä, voidaanko ulkomaisten ja kotimaisten toimijoiden erilaista kohtelua pitää perustuslain 6§:n mukaisen syrjintäkiellon näkökulmasta hyväksyttävänä sekä oikeasuhtaisena. Katsomme, että asia tulisi tältä osin saattaa perustuslakivaliokunnan käsiteltäväksi.

Kunnioittavasti,

Harri Jaskari
Johtaja

Suomen Yrittäjät